

Olsztyn, dnia 08/10 2019 r.

PS-VI.431.1.56.2019 MP

Pani
Elżbieta Świgoń
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Kozłowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.780.2019 z dnia 21 sierpnia 2019 roku /akta kontroli str. 1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

1. Marzena Przybylska - główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym oraz
2. Izabela Chowańska - główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kozłowie, mieszczącym się pod adresem: ul. Nidzicka 31, 13 – 124 Kozłowo. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 28 sierpnia 2019 r. a zakończono w dniu 30 sierpnia 2019 r. Przedmiotem kontroli objęto formy pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w świetle przepisów prawa:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.) – zwanej dalej ustawą,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. z 2011 r., poz. 1608).

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. GOPS / Ośrodek / jednostka / jednostka kontrolowana – co oznacza: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie,
2. Program – co oznacza: *Program Wspierania Rodziny w Gminie Kozłowo na lata 2017 – 2019*,
3. kierownik / kierownik Ośrodka / kierownik jednostki kontrolowanej - co oznacza: kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozłowie - panią Elżbietę Świgoń,
4. plan – co oznacza: plan pracy z rodziną, o którym mowa w art. 15 ust.1 pkt. 1 i 2 ustawy,
5. ocena – co oznacza: ocenę, o której mowa w art. 15 ust.1, pkt.15 ustawy,
6. asystent / asystent rodziny – co oznacza: asystenta, o którym mowa w art. 11 ust.4 pkt.1 ustawy, zatrudnionego w Ośrodku.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez jednostkę. Kontrolę przeprowadzono w obecności pani Elżbiety Świgoń - kierownika Ośrodka oraz asystenta rodziny. Ustaleń dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w jednostce dokumentacji merytorycznej, informacje i wyjaśnienia przekazane bezpośrednio przez wyżej wymienione osoby oraz akta osobowe w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe asystenta.

- nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest i nie była mu zawieszona,
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niego wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Stwierdzono, że zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy asystent nie wykonywał obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której prowadził pracę. Nie prowadził też postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez Gminę. W toku kontroli ustalono także, że Ośrodek stwarzał możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny. W okresie podlegającym kontroli asystent uczestniczył m.in. w szkoleniu „Asystent rodziny – prawa, obowiązki, dokumentacja” /**akta kontroli str. 50-51** /.

4. Tryb przydzielania i realizacja zadań asystenta rodziny.

Na podstawie analizy przedstawionej dokumentacji stwierdzono, że praca asystenta zorganizowana była zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy, w myśl którego liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę nie może przekroczyć 15. W okresie podlegającym kontroli asystent pracował łącznie z 16 rodzinami, w dniu rozpoczęcia kontroli udzielał wsparcia 13 rodzinom. Spośród wszystkich rodzin objętych asystą w okresie podlegającym kontroli, żadna nie została zobowiązana do współpracy przez sąd, żadnej rodziny nie objęto też takim wsparciem z mocy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U 2016 r., poz.1860 ze zm.), z 5 rodzin dzieci umieszczono w pieczy zastępczej.

Szczegółowej analizie poddano dokumentację 7 rodzin. Zasady prowadzenia dokumentacji przez asystenta rodziny określało *Zarządzenie Nr 22/2017 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozłowie z dnia 20.12. 2017 r. w sprawie: ustalenia zasad pracy asystenta rodziny, zmienione Zarządzeniem Nr 33/2018 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozłowie z dnia 19.12.2018 r.* /**akta kontroli str. 52 - 74**/.

Stwierdzono, że w przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny, zgodnie z art. 11 ust.1 ustawy przeprowadzał wywiad środowiskowy. Gdy z przeprowadzonej analizy sytuacji rodziny, wynikała konieczność wsparcia jej przez asystenta, pracownik socjalny na oddzielnym druku oraz w wywiadzie środowiskowym, wnioskował do kierownika o skierowanie go do rodziny. Wnioski akceptowane były przez kierownika Ośrodka /**akta kontroli str. 75,76**/, po czym rodzina podpisywała zgodę na współpracę /**akta kontroli str. 77**/.

Następnie asystent sporządzał *Diagnozę sytuacji rodziny*, która uwzględniała m.in.:

- strukturę rodziny,
- jej mocne i słabe strony,
- szanse i zagrożenia,
- ocenę funkcjonowania dzieci w sferze wychowawczej i edukacyjnej /**akta kontroli str. 78-79**/.

Asystent, zgodnie z art.15 ust.1 ustawy opracowywał we współpracy z członkami rodziny oraz pracownikiem socjalnym plan pracy z rodziną, o którym mowa w art 15 ust. 3. Plan w 2018 r. uwzględniał:

- cel główny,
- cele szczegółowe długoterminowe z założonymi efektami,
- cele szczegółowe krótkoterminowe wraz z założonymi efektami,
- działania krótkoterminowe z opisem działania, terminem wykonania oraz wskazaniem osoby odpowiedzialnej /**akta kontroli str. 80-82**/.

Od 1 stycznia 2019 r. (po zmianie ww. Zarządzenia) plan uwzględniał m.in.:

Asystent realizując swoje zadania współpracował z przedstawicielami instytucji takich jak: przedszkola, szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zespół interdyscyplinarny, sąd.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że na dzień rozpoczęcia kontroli 19 dzieci z terenu Gminy Kozłowo przebywało w pieczy zastępczej, w okresie podlegającym kontroli w pieczy zastępczej nie umieszczono żadnego dziecka.

5. Formy pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Na podstawie pisemnych informacji przekazanych przez kierownika, stanowiących akta kontroli str. 46-51 oraz analizy przedłożonej dokumentacji ustalono, że w okresie objętym kontrolą praca z rodziną realizowana była poprzez następujące formy:

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne

GOPS zatrudniał psychologa (ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), który udzielał porad 2 razy w miesiącu. W 2018 r. z jego pomocy skorzystało 36 osób, w 2019 r. 19 osób.

Ponadto podopieczni Ośrodka kierowani byli do Powiatowego Punktu Konsultacyjnego w Nidzicy (do psychologa, pedagoga-terapeuty), do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nidzicy (do psychologa, pedagoga, logopedy), Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy (do psychoterapeuty, pedagoga), Poradni Zdrowia Psychicznego w Nidzicy i w Olsztynie (do psychiatry, psychologa).

Terapia i mediacje

GOPS nie zatrudniał pracowników posiadających kwalifikacje do prowadzenia terapii. Osoby wymagające takiej pomocy kierowane były do Przychodni Terapii Uzależnień i Współzależnień w Nidzicy i Działdowie, Punktu Konsultacyjnego w Nidzicy, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nidzicy. W przypadku potrzeby skorzystania z terapii, podopieczni GOPS korzystali też z pomocy Fundacji Twoja Rodzina w Nidzicy.

Z uzyskanych informacji wynika, że do tej pory nie było potrzeb udzielania pomocy w zakresie mediacji. Jednakże w dniu 29 lipca 2019 r. GOPS zawarł porozumienie z Wojewódzkim Centrum Arbitrażu i Mediacji w Olsztynie w zakresie realizacji projektu mającego na celu szeroko pojęte poradnictwo specjalistyczne, w tym mediacje.

Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne

Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi specjalistyczne, nie były realizowane przez GOPS. Z uzyskanych od kierownika informacji, wynika że w okresie objętym kontrolą nie było zapotrzebowania na tę formę wsparcia.

Pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego

Jak wynika z udzielonej przez kierownika informacji, Ośrodek nie zapewniał we własnym zakresie poradnictwa prawnego. Nieodpłatna pomoc prawna udzielana była przez radców prawnych i adwokatów zatrudnionych w Urzędzie Gminy w Kozłowie ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości, w każdy poniedziałek i wtorek od 14 do 18.00.

Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”

Z ustaleń wynika, że w okresie podlegającym kontroli GOPS nie organizował spotkań dla rodzin, o których mowa w art.10 ust 3 pkt 5 ustawy. W ramach Dni Rodziny we współpracy